

Instrumente ale planificării în managementul învățământului profesional și tehnic

“Norocul apare atunci când oportunitatea se întâlnește cu planificarea”

Thomas Alva Edison

Indiferent de dimensiunile sau tipul organizației, planificarea reprezintă punctul de pornire pentru management, în demersul de atingere a scopului propus.

Derularea acestui proces presupune, în primul rând, stabilirea și ordonarea obiectivelor ce conduc la atingerea țintei vizate, precum și a activităților ce trebuie desfășurate pentru îndeplinirea acestor obiective. Următorul pas are în vedere alocarea resurselor necesare - materiale, umane, financiare, de timp, dar și identificarea modalităților și mijloacelor optime de utilizare a acestora.

Totodată, planificarea vizează o anticipare a schimbărilor ce pot interveni în perioada următoare, la nivelul intern sau extern al organizației și, în consecință, stabilirea acțiunilor în raport cu acestea. De asemenea, pe parcursul implementării planurilor elaborate, se evaluează performanțele atinse, comparativ cu obiectivele și standardele propuse și se aplică eventuale măsuri cu rol corectiv, astfel încât să se asigure atingerea obiectivelor organizaționale.

În antiteză, lipsa unor planuri, la nivelul oricărui tip de entitate, obligă la luarea unor măsuri zilnice pentru a face față oricăror evenimente care apar, ceea ce mărește numărul riscurilor la care este expusă unitatea și crește probabilitatea de a nu adopta deciziile optime, sub presiunea timpului.

Din aceste rațiuni, Henri Fayol (1841-1923), cunoscut în literatura de specialitate ca „părintele teoriei moderne a managementului” consideră că planificarea reprezintă cea mai importantă funcție pe care o îndeplinesc managerii, prin realizarea ei, aceștia oferind organizației o țintă și o direcție, iar lor înșiși, fundamentul pentru a îndeplini eficient funcțiile de coordonare și control.

În cadrul învățământului profesional și tehnic, procesul de planificare se materializează în conceperea de planuri de acțiune, ca principale instrumente manageriale, prin care se urmărește îmbunătățirea permanentă a corelației dintre oferta de școlarizare și tendințele de dezvoltare socio-economică, concretizate ulterior în parametri ai cererii pe piața muncii.

Aceste instrumente (cunoscute sub acronimele PRAI, PLAI și PAS) vizează arii de aplicabilitate cu amplitudini diferite, de la regiuni de dezvoltare, la județe și, în definitiv, la nivelul fiecărei localități.

Planul Regional de Acțiune pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic (PRAI) este un document de planificare strategică realizat la nivelul Centrului Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic, pentru fiecare regiune de dezvoltare a țării noastre.

PRAI cuprinde¹:

- analiza contextului regional din punct de vedere al evoluțiilor și previziunilor demografice, de piață a muncii și economice;
- analiza capacității sistemului învățământului profesional și tehnic de a răspunde nevoilor identificate prin analiza contextului regional;
- prioritățile, țințele și acțiunile pentru dezvoltarea învățământului profesional și tehnic la nivel regional ca răspuns la nevoile identificate;
- contribuția învățământului superior la dezvoltarea regională.

O exemplificare a priorităților și obiectivelor stabilite în cadrul unui astfel de document se poate observa în conținutul „PRAI al Regiunii de Dezvoltare Sud – Est, 2016 -2025”:

- **PRIORITATEA 1 : Corelarea ofertei ÎPT din regiune cu nevoile de calificare și creșterea ofertei pentru formarea profesională a adulților**
 - ✓ Obiectivul 1.1. : Identificarea nevoilor de calificare
 - ✓ Obiectivul 1.2. : Adaptarea ofertei pentru formarea profesională inițială la nevoile de calificare identificate, pe domenii și calificări
 - ✓ Obiectivul 1.3. : Creșterea nivelului de calificare și a gradului de adecvare a competențelor formate la nevoile unei economii a cunoașterii
 - ✓ Obiectivul 1.4. : Diversificarea serviciilor de formare profesională oferite prin școlile din ÎPT
- **PRIORITATEA 2 : Îmbunătățirea condițiilor de învățare în ÎPT**
 - ✓ Obiectivul 2.1. : Reabilitarea și modernizarea infrastructurii școlilor din ÎPT
 - ✓ Obiectivul 2.2. : Dotarea cu echipamente de instruire, conform standardelor de pregătire profesională a unităților școlare IPT

În vederea elaborării planului de acțiune, se analizează o serie de documente strategice cu relevanță în dezvoltarea învățământului profesional și tehnic, printre care: Planul Național de Dezvoltare, Strategia Națională de Dezvoltare a Resurselor Umane, Planurile de Dezvoltare

¹ PRAI al Regiunii de Dezvoltare Sud – Est, 2016-2025

Regională, Strategiile și planurile de acțiune privind Educația și Formarea Profesională, Strategia Națională de Ocupare a Forței de Muncă etc.

Informațiile regăsite în cadrul acestui document oferă, pe de o parte, cadrul de referință pentru realizarea planurilor de acțiune de la nivel județean și local (PLAI, PAS), iar pe de altă parte, reprezintă o sursă de documentare pentru redactarea acestor planuri.

Implementarea PRAI este monitorizată de către membrii Consorțiului regional constituit la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare, rezultatele acestui proces fiind utilizate pentru elaborarea raportului de evaluare a stadiului de implementare a PRAI.

Documentul de planificare strategică elaborat la nivel județean este Planul Local de Acțiune pentru Învățământului Profesional și Tehnic (PLAI). Scopul acestuia constă, pe de o parte, în stabilirea măsurilor integrate de educație și formare profesională, iar pe de altă parte, în îmbunătățirea corelării ofertei învățământului profesional și tehnic cu nevoile de dezvoltare economico - socială identificate la nivelul județului.

PLAI cuprinde²:

- analiza contextului județean;
- analiza capacității sistemului învățământului profesional și tehnic de a răspunde nevoilor identificate prin diagnoza contextului județean;
- prioritățile, țintele și acțiunile pentru dezvoltarea învățământului profesional și tehnic la nivelul județului.

O modalitate de stabilire a priorităților, obiectivelor și acțiunilor în cadrul planului local de acțiune se poate remarca la nivelul conținutului „PLAI județul Tulcea, 2019 – 2025”:

- **PRIORITATEA 1: Adaptarea ofertei educaționale de formare profesională la cerințele pieței muncii**

✓ **Obiectivul 1.1.: Identificarea nevoilor de calificare**

Acțiuni – Activități:

1. Actualizarea anuală a bazei de date cu indicatorii privind demografia, economia, piața muncii din surse statistice naționale și administrative regionale și județene;
2. Actualizarea anuală a bazei de date cu indicatorii privind educația și formarea profesională inițială din surse statistice și administrative județene;
3. Realizarea de Studii previzionale și anchete în întreprinderi.

² <https://www.tvet.ro/index.php/ro/planificarea-ipt/170.html>

Printre cele mai importante roluri ale PLAI se enumeră:

- permite analiza în profunzime a contextului județean, din perspectiva situației existente și a evoluției indicatorilor demografici, economici și specifici pieței muncii, în raport cu contextul regional;
- stabilirea priorităților, țintelor și acțiunilor la nivel județean pentru dezvoltarea învățământului profesional și tehnic, în concordanță cu specificul aspectelor identificate;
- furnizarea cadrului general pentru elaborarea planurilor strategice la nivelul fiecărei unități de învățământ profesional și tehnic din județ.

Planul local de acțiune se elaborează și se actualizează de către Comitetul Local de Dezvoltare a Parteneriatului Social constituit la nivelul fiecărui județ și se aprobă de către consiliul de administrație al inspectoratului școlar.

La nivelul fiecărei unități de învățământ profesional și tehnic este elaborat Planul de Acțiune al Școlii (PAS), în scopul racordării ofertei de școlarizare la cererea de pe piața muncii, la nivel local, precum și pentru asigurarea unui cadru pentru implementarea sistemului de asigurare a calității.

Conceperea acestui document strategic pornește de la definirea imaginii dorite a școlii, concretizată într-o viziune a proiecției sale în viitor și continuă cu analizarea mediului intern și extern în funcție de care se stabilesc ținte și obiective pe termen lung, în termeni măsurabili.

Sub aspectul conținutului, planul de acțiune al școlii acoperă toate activitățile unității de învățământ, dintre acestea evidențiindu-se:

- programele de formare oferite beneficiarilor învățământului profesional și tehnic pentru toate nivelurile școlarizate;
- informații despre școală și calificări profesionale cuprinse în ofertă;
- parteneriatele derulate în vederea asigurării unei formări profesionale de calitate;
- activitățile de orientare și consiliere școlară și profesională desfășurate;
- serviciile puse la dispoziția beneficiarilor educației, și cele furnizate comunității.

Implementarea PAS este evaluată și monitorizată permanent, atât la nivel intern, cât și din exterior, de către membri ai Comitetului Local de Dezvoltare a Parteneriatului Social. Aceste acțiuni fac posibilă ajustarea planului în funcție de noile condiții contextuale, astfel încât să se asigure atingerea țintelor fixate.

Elaborarea celor trei documente strategice, PRAI, PLAI și PAS, ca principale instrumente ale managementului învățământului profesional și tehnic, contribuie la

armonizarea ofertei de școlarizare cu cererea de pe piața muncii, din perspectiva unei juste distribuții teritoriale a calificărilor profesionale, în raport cu nevoile identificate la nivel regional, județean și local și creează premisele dezvoltării unui învățământ profesional și tehnic de calitate, sub aspectul serviciilor oferite și a resurselor angrenate.

Bibliografie:

Tony Bush, *Leadership și management educațional. Teorii și practici actuale*, Editura Polirom, Iași, 2015

[Remus China](#), *Managementul calității în învățământul preuniversitar*, Editura Universitară, București, 2015

[Eugen Burduș](#), *Tratat de management*, Editura [Pro Universitaria](#), București, 2017

<https://www.tvet.ro>

**Inspector școlar Iordache Laura Cristina,
Inspectoratul Școlar Județean Tulcea**